

Tibeti betűk, betűkapcsolatok kiejtése

t: tibeti

W: Wylie (angolos) átírás

e: magyar ejtés

Tibeti ábécé Wylie átírása és magyar ejtése

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ཀ་	ka	ka	ཁ་	kha	kha	ག་	ga	ga	ང་	nga	nga
ཅ་	ca	csa	ཆ་	cha	cscha	ཇ་	ja	dzsa	ཉ་	nya	nya
ཏ་	ta	ta	ཐ་	tha	tha	ད་	da	da	ན་	na	na
པ་	pa	pa	ཕ་	pha	pha	བ་	ba	ba	མ་	ma	ma
ཅ་	tsha	ca	ཆ་	tsha	cha	ཇ་	dza	dza	ཉ་	wa	wa
ཞ་	zha	zsa	མ་	za	za	ཨ་	'	a	ཨ་	ya	ja
ར་	ra	ra	ལ་	la	la	ཤ་	sha	sa	ས་	sa	sza
ཏ་	ha	ha	ཨ་	a	a						

A négy magánhangzó átírása és ejtése

ཨི	i	i	ཨུ	u	u	ཨེ	e	e	ཨོ	o	o
----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---

Egyszerű főbetű + 'a' magánhangzó

ས་ sa (sza) – föld, ར་ ra (ra) – kecske, ལ་ la (la) – hágó, ཇ་ ja (dzsa) – tea, ཆ་ cha (cscha) – egy pár, ཟ་ za (za) – enni, ཤ་ sha (sa) – hús, ང་ nga (nga) – én, ཉ་ nya (nya) – hal, ཁ་ kha (kha) – száj

Egyszerű főbetű + magánhangzók

སོ་ so (szo) – fog, ལུ་ su (szu) – ki, aki, ཁོ་ kho (kho) – ő (hn.), ཉོ་ nyo (nyo) – venni, མི་ mi (mi) – ember, མེ་ me (me) – tűz, ཞོ་ zho (zso) – joghurt, ཤི་ shi (si) – meghalni, རི་ ri (ri) – hegy, ལོ་ lo (lo) – év, རོ་ ro (ro) – holttest

Aláírt betűk

འ	ya ja	ར	ra ra	ལ	la la	ད	wa wa
--	-------	--	-------	--	-------	--	-------

ཡ་བདགས་

ར་བདགས་

ལ་བདགས་

ཐ་བྱུར་

jatag - ཡ་བདགས་¹

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ཀྱ	kya	tya	ཁྱ	khya	tyha	གྱ	gya	gya	ང་	-	-
ཅ་	-	-	ཅ་	-	-	ཇ་	-	-	ཉ་	-	-
ཉ་	-	-	ཐ་	-	-	ད་	-	-	ན་	-	-
ཕྱ	pya	csa	ཕྱ	phya	csa	ཕྱ	bya	dzsa	ཕྱ	mya	nya
ཇ་	-	-	ཇ་	-	-	ཉ་	-	-	ཐ་	-	-
ཉ་	-	-	ཐ་	-	-	ད་	-	-	ན་	-	-
ད་	-	-	ད་	-	-	གྱ	-	-	ཐ་	-	-
ལྱ	hya	hja	ལྱ	-	-						

¹ ལྱ་ hya – említ: Lobsang 1980: 26., Tashi 1990: 4.

ratag - ར་བྲག་གསེང་²

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ཀྲ་	kra	ཀྲ་=ta	ཁྲ་	khra	ཁྲ་=tha	གྲ་	gra	གྲ་=da	ང་	-	-
ཅ་	-	-	ཅ་	-	-	ཇ་	-	-	ཉ་	-	-
ཏྲ་	tra	ཏྲ་=ta	ཁྲ་	thra	ཏྲ་=tha	དྲ་	dra	དྲ་=da	ན་	nra	na
ཏྲ་	pra	ཏྲ་=ta	ཏྲ་	phra	ཏྲ་=tha	བྲ་	bra	བྲ་=da	མྲ་	mra	ma
ཅ་	-	-	ཅ་	-	-	ཇ་	-	-	ཉ་	-	-
ཉ་	-	-	ཏྲ་	-	-	དྲ་	-	-	ན་	-	-
ས་	-	-	ཏྲ་	-	-	ཏྲ་	shra	sa	ཏྲ་	sra	sza
ཏྲ་	hra	hra	ཏྲ་	-	-						

ཤིང་གཞུང་ srid gzhung (szizsung) - kormány, སྲུ་མོ་ sru mo (szomo) – anyai nagynéni, སྲད་ sred (sze) – vágy/ragaszkodás, སྲན་མ་ sran ma (szenma) - bab, སྲབ་ srab (szab) – finom/vékony, སྲབ་ བོ་ srab po (szabpo) - finom/vékony, མེ་སྲེག་ me sreg (meszeg) – éget/süt, སྲམ་ sram (szam) - vidra, སྲུང་ srung (szung) - védelmez

Kivétel összetételekben:

ལྷ་བྲང་ bla brang (labrang) – Labrang kolostor (láma lakhely), ལྷ་བྲིས་པ་ lha bris pa (hlabripa) - thangkafestő

² སྲ་ nra - Wilson 1992: 74. – nem említi, Rockwell 1991: 9. – nem említi, Losang 1980: 28. - említi, Tashi 1990: 4. – említi, Hodge 2009: emíti, Choephel 2018: 11. – említi.

ཏྲ་ shra - Wilson 1992: 74. – említi, Rockwell 1991: 9. – említi, Losang 1980: 28. – nem említi, Tashi 1990: 4. – nem említi, Hodge 2009: emíti, Choephel 2018: 11. – említi.

latag - ལ་བདགས་

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ལྷ་	kla	la	ལྷ་	-	-	ལྷ་	gla	la	ལྷ་	-	-
ཅ་	-	-	ཅ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ཏ་	-	-	ཏ་	-	-	ཏ་	-	-	ཏ་	-	-
པ་	-	-	པ་	-	-	ལྷ་	bla	la	ལྷ་	-	-
ཙ་	-	-	ཙ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ལྷ་	-	-	ལྷ་	zla	da	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ལྷ་	rla	la	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	sla	la
ཏ་	-	-	ཏ་	-	-						

wazur - ལྷ་ལྷ་³

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ལྷ་	kwa	ka	ལྷ་	khwa	kha	ལྷ་	gwa	ga	ལྷ་	-	-
ལྷ་	cwa	csa	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	nywa	nya
ཏ་	twa	ta	ཏ་	-	-	ཏ་	dwa	da	ཏ་	-	-
པ་	-	-	པ་	-	-	པ་	-	-	ལྷ་	-	-
ཙ་	tswa	ca	ཙ་	tshwa	cha	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ལྷ་	zhwa	zsa	ལྷ་	zwa	za	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-

³ ལྷ་ Rockwell 1991: fűggelék 5f - említí, Wilson 1992: 76. - említí, ལྷ་ Tashi 1990: 4. - említí, Losang 1980: 31. - említí, Rockwell 1991: fűggelék 5f - említí, ལྷ་ csak Wilson nem említí.

ར་	rwa	ra	ལ་	lwa	la	ཤ་	shwa	sa	ས་	swa	sza
ལྷ་	hwa	ha	ཨ་	-	-						

Néhány esetben a ལྷ་ második aláírt betű is lehet, de csak a rataghoz kapcsolódhat másodikként:

གྲ་ grwa (da) – sarok/szekció, གྲ་པ་ grwa pa (dapa) – szerzetes, གྲ་ཚང་ grwa tshang (dacang) – kolostori fakultás, ལྷོབ་གྲ་ slob grwa (lobda) - iskola

Néhány tibeti szó esetében szerepel az aláírt ལྷ་ mantrákban, idegen szavakban és jövevényszavakban fordul elő, alkalmazásával a magánhangzó hosszú lesz az adott szótagban.
པ་ལགས། pā lags (pála) – édesapa (T.)

Az aláírt betűk ejtése

aláírt „j” kapcsolódások							
ཀྱ་	ཀྲ་	ཀླ་	ཀྴ་	ཀྵ་	ཀྶ་	ཀྷ་	ཀྸ་
kya tyā	khya tyha	gya gya	pya csa	phyā csha	byā dzsa	myā nya	hya hja
aláírt „r” kapcsolódások							
ཀྲ་	ཀླ་	ཀྴ་	ཀྵ་	ཀྶ་	ཀྷ་	ཀྸ་	ཀྐྵ་
kra ta	khra tha	gra da	tra ta	thra tha	dra da	nra na	
པྲ་	ཕྲ་	བྲ་	མྲ་	ཤྲ་	སྲ་	ལྲ་	
pra ta	phra tha	bra da	mra ma	shra sa	sra sza	hra hra	
aláírt „l” kapcsolódások							
ཀླ་	ཀྴ་	ཀྵ་	ཀྶ་	ཀྷ་	ཀྸ་	ཀྐྵ་	
kla la	gla la	bla la	rla la	sla la	zla da		
aláírt „w” kapcsolódások							
ཀྱ་	ཀྲ་	ཀླ་	ཀྴ་	ཀྵ་	ཀྶ་	ཀྷ་	ཀྸ་
kwa ka	khwa kha	gwa ga	cwa csa	nywa nya	twa ta	thwa tha	dwa da
ཚྱ་	ཚྲ་	ཚླ་	ཚྴ་	ཚྵ་	ཚྶ་	ཚྷ་	ཚྸ་
tshwa cha	zhwa zsa	zwa za	rwa ra	lwa la	shwa sa	swa sza	hwa ha

A feléírt betűk

ར་ ra   ལ་ la   ས་ sza

ར་མགོ་ rago

ལ་མགོ་ lago

ས་མགོ་ szago

rago - ར་མགོ་

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ཀ་	rka	ka	ཁ་	-	-	ག་	rga	ga	ར་	rnga	nga
ཅ་	-	-	ཅ་	-	-	རྩ་	rja	dzsa	ཉ་	rnya	nya
རྩ་	rta	ta	ལ་	-	-	རྩ་	rda	da	རྩ་	rna	na
བ་	-	-	བ་	-	-	བ་	rba	ba	བ་	rma	ma
ཅ་	rtsa	ca	ཅ་	-	-	རྩ་	rdza	dza	མ་	-	-
ཞ་	-	-	ཞ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-
ར་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-
ཏ་	-	-	ཏ་	-	-						

Néhány több szótagú szó esetében ejtjük a feléírt r hangot is.

ཀ་རྩུག་ ka rgyug (kargyug) – sátor rúd, མི་རྩོད་ mi rgod (migö/mirgö) – jeti, ང་རྩུལ་ nga rgyal (ngargyel) – büszkeség, རྩོད་ rdo rje (dordzse) – vadzsra (személynév is)

lago - ལ་མགོ་

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ལྷ་	lka	ka	ལྷ་	-	-	ལྷ་	lga	ga	ལྷ་	lga	nga
ལྷ་	lca	csa	ལྷ་	-	-	ལྷ་	lja	dzsa	ལྷ་	-	-
ལྷ་	lta	ta	ལྷ་	-	-	ལྷ་	lda	da	ལྷ་	-	-
ལྷ་	lpa	pa	ལྷ་	-	-	ལྷ་	lba	ba	ལྷ་	-	-
ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-	ལྷ་	-	-
ལྷ་	lha	hla	ལྷ་	-	-						

Néhány több szótagú szó esetében „n”-t ejtjünk a felírt l hang helyén.

དགའ་ལྷ་ལྷ་ da lta (danta) – most, དགའ་ལྷ་ལྷ་ dga'ldan (ganden) – Ganden kolostor

szago - ས་མགོ་

t	W	e	t	W	e	t	W	e	t	W	e
ཀ་	ska	ka	ཁ་	-	-	ག་	sga	ga	ལ་	snga	nga
ཅ་	-	-	ཅ་	-	-	ཇ་	-	-	ཉ་	snya	nya
ཉ་	sta	ta	ཏ་	-	-	ཏ་	sda	da	ཏ་	sna	na
ལ་	spa	pa	ལ་	-	-	ལ་	sba	ba	ལ་	sma	ma
ལ་	stsa	ca	ལ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-
ལ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-
ལ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-	ལ་	-	-
ལ་	-	-	ལ་	-	-						

Aláírt és felírt betűkombinációk ejtése

Az „r” felírt és a „j” aláírt kombinációja														
རྒྱ་	rky	tya	རྒྱ་	rgya	gya	རྒྱ་	rmya	nya						
Az „sz” felírt és a „j” aláírt kombinációja														
སྐྱ་	skya	tya	སྐྱ་	sgya	gya	སྐྱ་	spya	csa	སྐྱ་	sbya	dzsa	སྐྱ་	smya	nya
Az „sz” felírt és a „r” aláírt kombinációja														
སྐྱ་	skra	ta	སྐྱ་	sgra	da	སྐྱ་	spra	ta	སྐྱ་	sbra	da	སྐྱ་	smra	ma

A mögéírt betűk

ག ga   ང nga   ད da   ན na   བ ba   མ ma   འ a   ར ra   ལ la   ས sza

ག - g (a szó végén a hangot elharapva)

སོག་པོ་ **sog po** (**szogpo**) – mongol, ཐུག་པ་ **thug pa** (**thugpa**) – tészta, ལག་པ་ **lag pa** (**lagpa**) – kéz, ལུག་ **lug** (**lug**) – búrany, juh, དུག་ **dug** (**dug**) - mérég

ང - ng

མིང་ **ming** (**ming**) – név, རང་ **rang** (**rang**) – saját; örül

ད/ས - nem ejtjük (elharapjuk), de (előttük álló **a** → **e**, **o** → **ö**, **u** → **ü** változik, az i marad i,

az e marad e)

འོད་ 'od (**ö**) – fény, དུས་ **dus** (**dü**) – idő, ལས་ **las** (**le**) - tett, karma, རས་ **ras** (**re**) - pamut

ན - n (előtte álló **a** → **e**, **o** → **ö**, **u** → **ü** változik, az i marad i, az e marad e)

ལན་ **lan** (**len**) – válasz, üzenet, ཡོན་ཏན་ **yon tan** (**jönten**) – érdem, kiválóság

མ - m

ལམ་ **lam** (**lam**) – út, mód, དོམ་ **dom** (**dom**) – medve, ཡུམ་ **yum** (**jum**) – anya (T)

བ - b

ཁབ་ **khab** (**khab**) – tû, དེབ་ **deb** (**deb**) - könyv

ར - r (vagy elharapjuk, de az előtte álló magánhangzót megnyújtja)

མར་ **mar** (**mar**) – vaj, lent, སེར་པོ་ **ser po** (**szerpo**) – sárga, ཕོར་པ་ **phor pa** (**phorpa**) – tálka

ལ - l (előtte álló **a** → **e**, **o** → **ö**, **u** → **ü** változik, az i marad i, az e marad e)

ཕ་ཡུལ་ **pha yul** (**phajül**) – szülőföld, བལ་པོ་ **bal po** (**belpo**) – gyapjú, ཤེལ་ **shel** (**sel**) – kristály, རིལ་བུ་ **ril bu** (**rilbu**) – gyógyszer

འ - nem ejtjük

མེ་མདའ་ **me mda'** (**menda**) – fegyver, རྣམ་མཁའ་ **nam mkha'** (**namkha**) - ég

Az འ་ állhat magánhangzó mellékjel főleg i- és u-, ritkábban e- és o-val: ekkor a szótagban két magánhangzó lesz. Viszont ha egy nyílt szótag után birtokos ragként áll az i འི་ magánhangzó akkor az előtte álló **a** → **e**, **o** → **ö**, **u** → **ü** változik, az i marad i, az e marad e.

ཨའི་ a'i (e), ཨིའི་ i'i (i), ཨེའི་ e'i (e), ཨོའི་ o'i (ö), ཨའོ་ a'o (ao), ཨའུ་ a'u (au), ཨེའུ་ e'u (eu), ཨིའུ་ i'u (iu), ཨོའུ་ o'u (ou), ཨུའུ་ u'u (u), བྱིའུ་ byi'u (dzsiu) – fióka, གཤུ་ ga'u (gau) – amulett dobozka, སུའི་ su'i (szü) – kié, ལེའུ་ le'u (leu) - fejezet

A még-mögéirt betűk

ས་ **sza**

ད་ **da**

""ས་ - nem ejtjük – csak a ག་ ང་ བ་ és མ་ mássalhangzók után áll

ཁམས་ **kham** (kham) – Kham délkelet-tibeti terület, གངས་ **gangs** (gang) – hó,

""ད་ - nem ejtjük - archaikus még-mögéirt

Magánhangzók és mögéirt betűk ejtése										
	Magánhangzók									
Mögéirtak	ཨ་	a	ཨི་	i	ཨུ་	u	ཨེ་	e	ཨོ་	o
""ག་	ཨག་	a'/ag	ཨིག་	i'/ig	ཨུག་	u'/ug	ཨེག་	e'/eg	ཨོག་	o'/og
""ང་	ཨང་	ang	ཨིང་	ing	ཨུང་	ung	ཨེང་	eng	ཨོང་	ong
""ད་	ཨད་	e'/e	ཨིད་	i'/i	ཨུད་	ü'/ü	ཨེད་	e'/e	ཨོད་	ö'/ö
""ན་	ཨན་	en	ཨིན་	in	ཨུན་	ün	ཨེན་	en	ཨོན་	ön
""བ་	ཨབ་	ab	ཨིབ་	ibb	ཨུབ་	ub	ཨེབ་	eb	ཨོབ་	ob
""མ་	ཨམ་	am	ཨིམ་	im	ཨུམ་	um	ཨེམ་	em	ཨོམ་	om
""འ་	ཨའ་	a								
""འི་	ཨའི་	e	ཨིའི་	i	ཨུའི་	ü	ཨེའི་	e	ཨོའི་	ö
""འུ་	ཨའུ་	au	ཨིའུ་	iu			ཨེའུ་	eu		
""ར་	ཨར་	ar/a'	ཨིར་	ir/i'	ཨུར་	ur/u'	ཨེར་	er/e'	ཨོར་	or/o'
""ལ་	ཨལ་	el	ཨིལ་	il	ཨུལ་	ül	ཨེལ་	el	ཨོལ་	öl
""ས་	ཨས་	e'/e	ཨིས་	i'/i	ཨུས་	ü'/ü	ཨེས་	e'/e	ཨོས་	ö'/ö
""གས་	ཨགས་	a'/ag	ཨིགས་	i'/ig	ཨུགས་	u'/ug	ཨེགས་	e'/eg	ཨོགས་	o'/og
""ངས་	ཨངས་	ang	ཨིངས་	ing	ཨུངས་	ung	ཨེངས་	eng	ཨོངས་	ong
""བས་	ཨབས་	ab	ཨིབས་	ib	ཨུབས་	ub	ཨེབས་	eb	ཨོབས་	ob

ཨ་མ་མ་མ་	ཨམ་མ་མ་	am	ཨི་མ་མ་	im	ཨུ་མ་མ་	um	ཨེ་མ་མ་	em	ཨོ་མ་མ་	om
----------	---------	----	---------	----	---------	----	---------	----	---------	----

Az eléírt betűk

ག་ ga   ད་ da   བ་ ba   མ་ ma   འ་ a

Az eléírtakat nem ejtjük. Viszont kis változásokat okozhat az ejtésben.

Eléírtak + főbetűk ejtése⁴

ག	གཅ་	གཏ་	གཅ་	གཞ་	གཟ་	གཤ་	གས་	
	gc...	gt...	gts...	gzh...	gz...	gsh...	gs...	
	cs...	t...	c...	zs...	z...	s...	sz...	
	གད་	གཉ་	གན་	གཡ་				
	gd...	gny...	gn...	g.y...				
	d...	ny...	n...	j...				
ད	དག་	དམ་						
	dk...	dp...						
	k...	p...						
	དག་	དང་	དམ་	དབ་				
	dg...	dng...	dm...	db...				
	g...	ng...	m...	wa...				
བ	བག་	བཅ་	བཏ་	བཅ་	བཞ་	བཟ་	བཤ་	བས་
	bk...	bc...	bt...	bts...	bzh...	bz...	bsh...	bs...
	k...	cs...	t...	c...	zs...	z...	s...	sz...
	བག་	བད་	བཇ་	བཇ་				
	bg...	bd...	bj...	bdz...				
	g...	d...	dzs...	dz...				
མ	མཁ་	མཆ་	མཇ་	མཚ་				

⁴ བཇ་ bj... Losang 1980: 35., Choephel 2018: 20.; és བཚ་ bdz... – említi: Rockwell 1991: 12., Losang 1980: 35., Choephel 2018: 20., Wilson 1992: 58.

	mkh... kh...	mch... csh...	mth... th...	mtsh... ch...				
	མག་	མཇ་	མད་	མཇ་	མང་	མཉ་	མན་	
	mg... g...	mj... dzs...	md... d...	mdz... dz...	mng... ng...	mny... ny...	mn... n...	
	འག་	འཇ་	འད་	འཇ་	འཇ་			
འ	'kh... kh...	'ch... csh...	'th... th...	'ph... ph...	'tsh... ch...			
	འག་	འཇ་	འད་	འཇ་	འཇ་			
	'g... g...	'j... dzs...	'd... d...	'b... b...	'dz... dz...			

Példák és kivételek:

གཡག་ **g.yag** (**jag**) – jak, བཅུ་གསུམ་ **bcu gsum** (**csugszum**) – tizenhárom, ས་གདན་ **sa gdan** (**sepden**) – szőnyeg, ཁ་གཙོད་ **kha gcod** (**khapcsö**) – fedél

ལྷོ་བཟང་ **blo bzang** (**lobzang**) – személynév (angolosan: Lobsang vagy Losang), བཅོ་བརྒྱད་ **bcobrgyad** (**csöbgye**) – tizennyolc, བཞི་བཅུ་ **bzhi bcu** (**zsibcsu**) – negyven, བཅུ་བདུན་ **bcu bdun** (**csubdün**) – tizenhét

Ha a བ་ –nak az előírtja, ད་-t nem ejtjük, a བ་-t w-nak ejtjük „a” magánhangzó esetén, egyéb magánhangzó esetén csak a magánhangzót ejtjük, ha a བ་-nak aláírtja van, akkor csak azt ejtjük az adott magánhangzóval.

དབང་ **dbang** (**wang**) – erő, hatalom, དབུ་ **dbu** (**u**) – fej (T), དབྱེད་ **dbral** (**rel**) – könnyezik, དབྱར་ཁ་ **dbyar kha** (**jarkha**) – nyár, དབྱིན་ཇི་ **dbyin ji** (**jindzsi**) – angol, དབྱེ་བ་ **dbye ba** (**jewa**) – különbség, དབྱིབས་ **dbyibs** (**jib**) – forma, alak

མི་འདུག་ **mi 'dug** (**mindu**) – nincs, ལྷུ་མཚན་ **rgyu mtshan** (**gyuchen**) – ok

ད	དལ་	དགལ་	དམ་	དབ་	དམ་			
	dky...	dgy...	dpy...	dby...	dmy...			
	ty...	gy...	cs...	j...	ny...			
	དལ་	དགལ་	དམ་	དབ་				
བ	བཀ་	བག་	བར་	བར་	བར་	བར་	བར་	བར་
	brk...	brg...	brng...	brj...	brny...	brt...	brd...	brn...
	k...	g...	ng...	dzs...	ny...	t...	d...	n...
	བར་	བར་						
	blt...	bld...						
	t...	d...						
	བས་	བས་	བས་	བས་	བས་	བས་	བས་	བས་
	bsk...	bsg...	bsng...	bsny...	bst...	bsd...	bsn...	bsts...
	k...	g...	ng...	ny...	t...	d...	n...	c...
	བལ་	བལ་	བལ་	བལ་	བལ་			
	bky...	bgy...	bkr...	bgr...	bsr...			
	ty...	gy...	t...	d...	sz...			
བལ་	བལ་	བལ་	བལ་	བལ་				
bkl...	bgl...	brl...	bsl...	bzl...				
l...	l...	l...	l...	d...				
བར་	བར་	བར་	བར་	བར་	བར་			
brky...	brgy...	bsky...	bsgy...	bskr...	bsgr...			
ty...	gy...	ty...	gy...	t...	d...			
མ	མལ་	མལ་	མལ་	མལ་				
	mkhy...	mgy...	mkhr...	mgr...				
	ty...	gy...	th...	d...				
འ	འལ་	འལ་	འལ་	འལ་				

	'khy... ty...	'gy... gy...	'phy... csh...	'by... dzs...				
	འཇམ་མཚོ་	འགྲེལ་མཚོ་	འཕྲུལ་མཚོ་	འབྲུལ་མཚོ་	འབྲུལ་མཚོ་			
	'khr... th...	'gr... d...	'dr... d...	'phr... th...	'br... d...			

A fordított betűk ejtése

ཏ་ Ta ta=ta   ཐ་ Tha tha=tha   ད་ Da da=da   ར་ Na na=na   ལ་ Sha sa=sa   ལྷ་ kSha kja

Ezek a betűk a klasszikus tibeti szövegekben leginkább szanszkrit nyelvű mantrákban fordul elő, olykor a ཏ་ Ta betűt a ཏ་གཤམ་ rövidítésre is használják, (modern tibeti nyelvben idegen szavak átírásában is előfordul).

maNi maṇi (mani) – drágakő,

A vastag betűk ejtése

ཧྲ་ gha gha   ཧྲཱ་ dzha dzha   ཧྲོ་ dha dha   ཧྲཱ་ bha bha   ཧྲོ་ Dha dha

Ezek a betűk a klasszikus tibeti szövegekben a szanszkrit szavakban fordul elő, (modern tibeti nyelvben idegen szavak átírására is használják).

Felhasznált szakirodalom

- Choephel, T. – Hendrychova, K. 2018: *Manual of Authentic Tibetan*. Dharamsala: Sarah Printer.
- Hodge, Stephen 2009: *An Introduction to Classical Tibetan*. Singapore: Orchid Press.
- Losang Thonden 1980: *Modern Tibetan Language I-II*. Dharamsala: LTWA.
- Rockwell, John, Jr. 1991: *A Primer for Classical Literary Tibetan I-II*. Barnet: Samadhi Bookstore.
- Tashi 1990: *A Basic Grammar of Modern Spoken Tibetan*. New Delhi: Indraprastha Press.
- Wilson, Joe B. 1992: *Translating Buddhism from Tibetan*. Ithaca: Snow Lion Publication.